

انتخابات دوره هفتم مجلس ارتجاع را تحریم می کنیم

بولتن خبری ایران نبرد(289)- سه شنبه 7 بهمن 1382 - 27 ژانویه 2004

<http://www.iran-nabard.com>

اخبار، گزارشها و تحلیلها - ایران و تحولات عراق
اخبار کارگران و مزد بگیران ایران را در ایران نبرد بخوانید

بیانیه «تحریم انتخابات و برگزاری فراندوم تنها گزینه مردمی» را در آدرس زیر ببینید و در صورت تمایل آن را امضا کنید

<http://www.iransocialforum.org/>

رد صلاحیتها

همگی ادامه خدمت به جمهوری اسلامی و ملت شریف را وظیفه حتمی خود می دانیم
دوشنبه 6 بهمن 1382 - 26 ژانویه 2004

سیدمحمدخاتمی، رئیس جمهوری اسلامی ایران، به نامه جمعی از معاونان و مدیران ارشد وزارتخانه ها و سازمان های دولتی در اعتراض به رد صلاحیت های گسترده کاندیداهای مجلس شورای اسلامی پاسخ داد.

به گزارش خبرگزاری کار ایران، ایلنا، متن کامل پاسخ رئیس جمهوری به نامه جمعی از معاونان و مدیران ارشد وزارتخانه ها و سازمان های دولتی به شرح ذیل است:

به نام خدا

دستآورد بزرگ انقلاب اسلامی، استقرار نظام مردم سالار و پویا بر پایه موازین و معیارهای اسلامی است و پاسداری از حاصل گرانسنگ انقلاب بزرگ ملت ایران، به رهبری حضرت امام خمینی (س) وظیفه می برم همه کسانی است که به اسلام و ایران سرافراز می اندیشند.

با تشکر از همکاری همه عزیزان و تلاشی که در دوران خدمت این دولت، برای اعتلای ایران، پیشرفت کشور و مصلحت ملت انجام داده اند، همگی ادامه خدمت به جمهوری اسلامی و ملت شریف را وظیفه حتمی خود می دانیم.

بدیهی است که انتخابات آزاد، سالم، پرشور و رقابتی هم مظهر والای مردم سالاری است و هم نتیجه آن، که باید همگان بر آن اصرار بورزیم.

امیدوارم با ارائه طریق رهبر معظم انقلاب اسلامی و اهتمام به آن از سوی همه دست اندرکاران برگزاری انتخابات، بخصوص شورای محترم نگهبان، شاهد چنین انتخاباتی باشیم تا وجهه نظام موقر ما زیباتر بماند و زمینه خدمت نمایندگان واقعی ملت فراهم آید و امنیت و افتخار در جمهوری اسلامی بیش از پیش تأمین شود.

سیدمحمدخاتمی

پایان پیام

اعلام نظر شورای نگهبان در مورد طرح سه فوریتی مجلس شورای اسلامی: این طرح در مواردی

خلاف شرع و مغایر اصول 67 و 99 قانون اساسی است

دوشنبه 6 بهمن 1382 - 26 ژانویه 2004

روابط عمومی شورای نگهبان قانون اساسی با ازساک نامبری، ضمن تأکید بر بررسی طرح سه فوریتی الحاق دو تبصره به ماده (28) قانون انتخابات مجلس شورای اسلامی مصوب 1378/9/7، این طرح را در مواردی خلاف شرع و مغایر قانون اساسی دانست.

به گزارش خبرگزاری کار ایران، ایلنا، دبیر شورای نگهبان در نامه ای به رئیس مجلس شورای اسلامی با اشاره به این که عبارت "هیات اجرایی یا هیات نظارت" در سطر دوم تبصره چون ظهور در این معنی دارد، در صورتی که این دو هیات اظهارات داوطلب را کافی تشخیص دهند، نظارت شورای نگهبان در این مورد منتفی است از این جهت مغایر اصل 99 قانون اساسی دانسته شد.

همچنین در این نامه با اشاره به این که شرط طریق معتبر عرفی نیز وثاقت است، معتبر دانستن تأیید کتبی 10 نفر در صورتی که وثاقت همه آنان احراز نشده باشد، تجویز عمل به طریق غیر معتبر عرفی است و اطلاق تجویز عمل به این تأییدیه چون مستلزم ورود اشخاص غیرامین و عادل به مجلس شورای اسلامی است، لذا از این جهت خلاف شرع و مغایر اصول 67 و 99 قانون اساسی دانسته شد.

در ادامه این نامه آمده است: در صورتی که تأییدیه کتبی 10 نفر موضوع تبصره مذکور با طرق و ادله معتبر دیگر معارض باشد، معتبر دانستن این تأییدیه و اطلاق معتبر دانستن تأییدیه 10 نفر مذکور در مواردی که مرجع مسئول اجراء یا نظارت علم به فقدان همه یا بعضی از شرایط مذکور در داوطلب داشته باشد، خلاف شرع و مغایر با اصول 67 و 99 دانسته شد.

همچنین شوراي نگهبان در مورد تبصره (4) اظهار داشت: با توجه به قيد کلمه " و قانوني" پس از کلمه "معتبر" در ذيل پاراگراف اول اين تبصره چون اطلاق آن مستلزم نفي اعتبار طرق معتبري است که در قانون ذکري از آن نشده، لذا از اين جهت خلاف شرع و مغاير اصول 67 و 99 قانون اساسي شناخته شد. پايان پيام

محمد رضا خاتمي: فرمانداران، استانداران و شخص خاتمي زير بار انتخابات غيرآزاد نمي روند
دوشنبه 6 بهمن 1382 - 26 ژانويه 2004

محمد رضا خاتمي سخنگوي متحصنين، گفت: رد طرح 3 فوريتهي مربوط به حل مشکل رد صلاحيت ها نشان داد که شوراي نگهبان در مقابل سخنان مقام رهبري نيز مي ايستد. نايب رئيس مجلس شوراي اسلامي در گفت وگو با خبرنگار ايلنا با بيان اين مطلب که طرح 3 فوريتهي برگرفته از صحبت هاي مقام رهبري بود، ابراز عقیده کرد: با وجود اینکه از قبل مي دانستيم اراده اي در شوراي نگهبان براي حل مشکل رد صلاحيت ها وجود ندارد، ولي مي خواستيم ثابت کنيم که اعضاي شوراي نگهبان نه تنها به قانون پايبند نيستند بلکه در برابر صحبت هاي مقام رهبري هم مي ايستند. وي افزود: مطمئن هستيم اگر اين انتخابات در حد نرماهاي قانوني ايران آزاد نباشد، امکان ادامه خدمت براي تعداد زيادي از نمايندگان مجلس و برخي اعضاي دولت خاتمي وجود ندارد. خاتمي با بيان اینکه همکاري خوبي ميان متحصنين و دولت وجود دارد، گفت: برنامه هاي متحصنين و دولت تکميل کننده يکديگر است. وي در پاسخ به اين پرسش که گام بعد متحصنين کي آغاز مي شود؟ پاسخ داد: متحصنين و افرادي از دولت در صورت ادامه اين روند امکان ادامه خدمت نمي بينند و قبل از برگزاري انتخابات گام بعدي خود را در اين خصوص به مرحله اجرا مي رسانند. وي در پايان گفت: تا آنجا که من مي دانم فرمانداران، استانداران و شخص خاتمي زير بار انتخابات غير آزاد نمي روند. پايان پيام

محمد رضا خاتمي با بيان اين که تا 10 بهمن ماه تمام تلاش خود را براي اجراي قانون انتخابات به کار خواهيم گرفت، گفت: تا دهم بهمن ماه در مورد ادامه ي فعاليت، تصميم جدي خواهيم گرفت.
دوشنبه 6 بهمن 1382 - 26 ژانويه 2004

به گزارش خبرنگار پارلماني خبرگزاري دانشجويان ايران (ايسنا)، نايب رئيس مجلس شوراي اسلامي در خصوص اقدامات بعدي متحصنان بعد از رد طرح 3 فوريتهي نمايندگان مجلس، به خبرنگاران گفت: تا دهم بهمن منتظر مي مانيم، يا شوراي نگهبان به قانون تن مي دهد که اين بهترين شکل برگزاري انتخابات آزاد، سالم و قانوني است و يا شوراي نگهبان زير بار نمي رود که نظرمان اين است که اين انتخابات برگزار نشود؛ زيرا وجهه ي قانوني ندارد و نبايد برگزار شود. خاتمي افزود: در اين شرايط، ديگر مجريان انتخابات نيز توجهي براي برگزاري انتخابات فرمايشي ندارند و اگر اين انتخابات با اين شيوه برگزار شود، يعني فاتحه ي اصلاحات. نايب رئيس مجلس شوراي اسلامي ادامه داد: اگر همه ي اينها اتفاق افتد، احساس مي کنيم اين سيستم حکومتي با اين تفسير، سازگاري با مردم سالاري ندارد. وي خاطر نشان کرد: در نظامي که مردم سالاري جاگاهي ندارد ما فقط نقش ايوان را خواهيم داشت و اين قابل قبول نيست. خاتمي تصريح کرد: تا 10 بهمن تحسن نمايندگان ادامه خواهد يافت و تصميم جدي خود را تا آن زمان اعلام خواهيم کرد. انتهاي پيام

رويدادهاي مهم بين المللي و منطقه اي موثر بر تحولات ايران

حامد کرزاي قانون اساسي جديد افغانستان را امضا کرد
دوشنبه 6 بهمن 1382 - 26 ژانويه 2004

حامد کرزاي رئيس دولت انتقالي افغانستان امروز قانون اساسي جديد افغانستان را امضا کرد. به گزارش خبرگزاري مهر به نقل از خبرگزاري فرانسه، حامد کرزاي امروز در مراسم کوتاهی در وزارت امور خارجه در کابل رسماً حکم قانون اساسي جديد افغانستان را در جمع اعضاي کابينه دولت انتقالي، محمد ظاهرشاه پادشاه سابق افغانستان و اعضاي جامعه بين المللي امضا کرد. در اين حکم آمده است: من رسماً تصويب قانون اساسي جديد را که در دوازده فصل و 162 ماده توسط اعضاي لوبي جرگه در بين سيزدهم دسامبر (2003) تا چهارم ژانويه (2004) در کابل به تصويب رسيد اعلام مي کنم. وي در اين مراسم گفت: اين قانون اساسي بايد مردم افغانستان را در رعايت اصول مذهبي اسلام و تقويت اتحاد ملي، واقع نگري نسبت به اهداف دموکراتيک و تشکيل يک جامعه مدني، فراهم کردن صلح، عدل، برابري و برادري در کشور افغانستان راهنمايي کند.

گفتنی است قانون اساسی جدید افغانستان راه را برای برگزاری اولین انتخابات دموکراتیک هموار می کند. طبق این قانون اساسی مردان و زنان افغانی از حق برابر برای شرکت در انتخابات برخوردار هستند و سهم مشخصی از کرسیهای پارلمان این کشور نیز به زنان اختصاص یافته است.

برخی از رویدادهای مهم ایران

ایران در یک نگاه: دوشنبه 6 بهمن

بی بی سی - دوشنبه 6 بهمن 1382 - 26 ژانویه 2004

وزیر امور خارجه ایتالیا امشب در تهران

فرنکو فرانتینی، وزیر امور خارجه ایتالیا، دوشنبه شب از بروکسل، مقر اتحادیه اروپا راهی ایران می شود.

ایتالیا در حال حاضر، ریاست دوره ای اتحادیه اروپا را بر عهده دارد. آقای فرانتینی، پس از جلسه روز دوشنبه وزیران امور خارجه کشورهای عضو اتحادیه اروپا درباره بررسی وضعیت حقوق بشر و بحران پیش آمده بر سر برگزاری انتخابات مجلس هفتم در ایران، راهی تهران می شود.

این سفر که قرار بود در ماه های گذشته انجام گیرد، تا کنون چند بار به تعویق افتاده بود. ایتالیا در حال حاضر، شریک اول جمهوری اسلامی در زمینه های اقتصادی و سیاسی در اتحادیه اروپا محسوب می شود.

تاکید ایران و اتریش بر گسترش مناسبات

روسای جمهوری اتریش و ایران، در نشست مشترک اتاق های بازرگانی دو کشور در تهران، بر ضرورت گسترش هر چه بیشتر مناسبات اقتصادی تاکید کردند.

رئیس جمهوری اتریش که در صدر یک هیئت بزرگ سیاسی و اقتصادی به تهران سفر کرده است، روز دوشنبه با آیت الله علی خامنه ای، رهبر جمهوری اسلامی و اکبر هاشمی رفسنجانی، رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام نیز دیدار و گفت و گو کرد.

وی روز یکشنبه با محمد خاتمی، رئیس جمهوری و مهدی کروبی، رئیس مجلس دیدار کرده بود. گفته شده که در جریان این سفر، قراردادهایی به ارزش سه میلیارد یورو بین ایران و اتریش منعقد خواهد شد.

مشکل آمریکا از نگاه سخنگوی دولت

عبدالله رمضان زاده، سخنگوی دولت، درباره اظهارات رئیس جمهوری مبنی بر شنیده شدن صداهای مختلف از آمریکا گفت: "واقعیت این است که از یک طرف صدای مذاکره می شنویم و از طرف دیگر ما را محکوم می کنند. از سویی ما را در محور شرارت قرار می دهند و از سویی می خواهند هیئت هایی را به ایران اعزام کنند."

وی در جمع خبرنگاران تاکید کرد: "موارد این چنینی زیاد است و همه آنها را مقامات رسمی آمریکا مطرح می کنند، اما ما نمی دانیم سیاست رسمی آمریکا چیست که بخواهیم بر اساس آن تکلیف را روشن کنیم."

آقای رمضان زاده با اشاره به اینکه جمهوری اسلامی به جز اسرائیل که آن را به رسمیت نمی شناسد، می تواند با هر کشوری در دنیا در شرایط برابر وارد گفت و گو شود، اظهار داشت مشکل آمریکا این است که نمی خواهد در شرایط برابر مذاکره کند.

به گفته وی، هر کشوری به دنبال تامین منافع ملت خود است، اما در این راه آمریکایی ها می خواهند از زور، اجبار، تهدید و متهم کردن استفاده کنند؛ حال آنکه اروپایی ها شیوه گفت و گو را برگزیده اند و در این شیوه است که توان کشورها مشخص می شود.

استقبال ایران از مبادله اسیران

کمال خرازی، وزیر امور خارجه ایران با استقبال از توافق انجام شده بین حزب الله لبنان و اسرائیل که با میانجیگری آلمان صورت گرفته، گفت توافق منعقد شده برای آزادی ۴۳۵ اسیر فلسطینی، لبنانی و اتباع دیگر کشورهای عربی یک پیروزی بزرگ برای مقاومت مردم و دولت لبنان است.

به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی، وی با اشاره به مفاد توافقنامه و گنجاندن بندی در ارتباط با ضرورت تلاش برای یافتن دیپلمات های ایرانی که گفته شده در زمان اشغال لبنان از سوی اسرائیل به گروگان گرفته شده اند، اظهار امیدواری کرد سرنوشت این دیپلمات ها هر چه زودتر مشخص شود.

آقای خرازی همچنین تاکید کرد روشن شدن سرنوشت 4 دیپلمات ایرانی برای جمهوری اسلامی بسیار مهم است و وزارت امور خارجه تا کنون با جدیت آن را پیگیری کرده است.

این درحالی است که اسرائیل اعلام کرده که این دیپلمات ها را در اختیار ندارد.

نشست مشترک ایران و ژاپن

نشست کارشناسی مقامات ایران و ژاپن درباره موضوع کاهش تسلیحات و پیشگیری از گسترش سلاح اتمی روز سه شنبه در توکیو برگزار خواهد شد.

ایرنا به نقل از وزارت خارجه ژاپن گزارش داد این نشست با حضور مدیر بخش نظارت بر تسلیحات نظامی و امور علمی وزارت خارجه ژاپن و مدیرکل امور سیاسی بین المللی وزارت خارجه ایران برگزار می شود.

این نشست پس از حدود دو سال وقفه، تابستان گذشته مجدداً از سر گرفته شد و قرار است هر شش ماه یک بار برگزار شود.

ربودن زائران ایرانی در عراق

ایرنا گزارش داد دو خودروی حامل زائران ایرانی، یکشنبه شب در ۳۰ کیلومتری مرز خسروی از سوی کسانی که راهزنان مسلح خوانده شده اند، مورد حمله قرار گرفتند و به همراه سرنشینان آنها ربوده شدند.

براساس این گزارش، مهاجمان پس از آنکه به سمت چند خودرو حامل زائران ایرانی آتش گشودند، دو خودروی حامل حدود ۲۰ زائر ایرانی را متوقف کردند و آنان را به همراه خودروهایشان با خود بردند. هنوز از سرنوشت این زائران اطلاعی در دست نیست؛ با این حال، خبرگزاری دانشجویان ایران به نقل از فرماندار قصر شیرین و یک مقام اتحادیه میهنی کردستان، خبر ربوده شدن زائران ایرانی در عراق را تکذیب کرد.

درآمد گمرکی ایران در سال آینده

مسعود کرباسیان، رییس کل گمرک ایران گفت در آمد سال آینده گمرکات کشور 34 هزار و 600 میلیارد ریال در نظر گرفته شده که شش هزار و 475 میلیارد ریال آن مربوط به ترخیص خودروهای وارداتی و مابقی آن درآمد حاصل از تجارت 28 میلیارد دلاری کشور است.

به گزارش ایسنا، وی در عین حال افزود در کشورهای دیگر با حذف یا کاهش تعرفه ها، درآمد گمرکات را کمتر می کنند، ولی در ایران گمرک موظف به تامین بخشی از درآمدهای دولت است.

آقای کرباسیان همچنین با بیان اینکه نقش گمرک انبارداری صرف نیست و رسیدگی به انبارهای متروکه نیز از جمله وظایف گمرک است، در مورد کالاهای قاچاق اظهار داشت اگر محاکم، رای کالای قاچاق را حداکثر ظرف یک ماه صادر نکنند، پرونده به سازمان تعزیرات فرستاده می شود.

طرح دو فوریتی برای معلمان حق التدریس

غلام حیدر ابراهیم بای سلامی، نماینده خواف و رشتخوار در مجلس اعلام کرد طرح دو فوریتی تعیین تکلیف و استخدام حدود 100 هزار نفر از معلمان حق التدریس پاره وقت، آماده تقدیم به مجلس شده است.

به گزارش ایسنا، وی افزود در صورتی که نامه وزیر آموزش و پرورش به دولت، برای تعیین تکلیف معلمان حق التدریس بی نتیجه بماند و دولت تا پایان کار تصویب برنامه بودجه در مجلس به این نامه پاسخ ندهد، طرح یاد شده برای تصویب به مجلس تقدیم می شود.

درحالی که معلمان حق التدریس، بارها به شرایط استخدامی خود اعتراض کرده اند، معلمانی نیز که در استخدام رسمی وزارت آموزش و پرورش هستند، در سال های اخیر همواره از وضعیت معیشتی و سطح حقوق خود انتقاد کرده اند.

آموزش راه های جلوگیری از ابتلا به ایدز

مسعود پزشکیان، وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی گفت از دو سال پیش در برخی از دانشگاه های علوم پزشکی، مطالعه درباره شیوه آموزش راه های مبتلا نشدن به بیماری ایدز به گروه های دارای رفتارهای پرخطر آغاز شده است.

وی در جمع خبرنگاران افزود وزارت بهداشت امسال با اختصاص یک و نیم میلیارد تومان برای مبارزه با بیماری ایدز، سعی می کند با همکاری تشکل های غیردولتی گام های مثبتی در زمینه آموزش پیشگیری از بیماری ایدز بردارد.

به گفته آقای پزشکیان، در حال حاضر ۷۵ درصد هزینه درمان بیماران مبتلا به ایدز توسط وزارت بهداشت تامین می شود و هزینه درمان این بیماران رایگان است.

وی با اشاره به کمبود امکانات اعتباری در وزارت بهداشت، پیشگیری از بیماری ایدز و جلوگیری از آلوده شدن به ویروس اچ. آی. وی را مهم ترین اولویت وزارت بهداشت در مبارزه با این بیماری عنوان کرد.

ارزش های اساسی نظام جمهوری اسلامی، توسط شورای عالی انقلاب فرهنگی معرفی شد

دوشنبه 6 بهمن 1382 - 26 ژانویه 2004

پس از تشکیل 6 جلسه کمیته منتخب شورای فرهنگ عمومی و 10 جلسه کمیته تدوین شاخص های فرهنگی، فهرست ارزش های اساسی نظام جمهوری اسلامی و شاخص های فرهنگی متناسب با آن به شرح ذیل به تصویب رسید.

به گزارش ایلنا از کمیته اطلاع رسانی، دبیرخانه شورای فرهنگ عمومی، این ارزش ها عبارتند از:

1- مشروعیت الهی نظام اسلامی

2- اولویت حفظ نظام اسلامی

3- کارآمدی نظام اسلامی

4- عمل به تکلیف

5- استقلال طلبی، ظلم ستیزی و استکبار ستیزی

6- آزادی مشروع

7- مشارکت سیاسی، اجتماعی و فرهنگی

8- بسط و گسترش عدالت اجتماعی و حمایت از محرومان

9- وحدت کلمه آحاد ملت و دولت و ملت

- 10- خودکفایی علمی و نهضت نرم افزاری
  - 11- التزام علمی به دین اسلام
  - 12- اینترگری و شهادت طلبی
  - 13- وجدان کار و مسئولیت پذیری
  - 14- پیوند دین و سیاست و عدم جدایی آنها
  - 15- حفظ و احیای هویت دینی و ملی و مبارزه با تهاجم فرهنگی بیگانه
  - 16- احترام به قانون و انضباط اجتماعی
  - 17- حفظ و احیای معنویات و اخلاق اسلامی و نفی مادی گرایی و تجمل گرایی
  - 18- خرد ورزی و منطق گرایی، پای بندی به عقل و تجربه و مبارزه با خرافات و عوام فریبی
  - 19- خدمت رسانی به مردم
  - 20- اسلامی شدن مراکز آموزشی و فرهنگی
  - 21- حفظ کبان خانواده و تاکید بر جایگاه زنان ، جوانان و نخبگان در جامعه
- بر پایه این گزارش، شاخص های تحولات فکری، بینشی، رفتاری نیز در 25 بند ارائه شده اند، و شاخص های مصرف کالاها و خدمات فرهنگی مصوب شورای فرهنگ عمومی نیز در 130 عنوان و با سرفصلهای، مطالعات، مطبوعات،
- سینما، موسیقی، تئاتر و سایر فعالیت های هنری، ورزش، رادیو، تلویزیون، خبرگزاری، سایر رسانه های صوتی، تصویری، امور مذهبی، میراث فرهنگی و امور سیاحتی، اقتصاد فرهنگ، پژوهش و مشارکت فرهنگی، مبادلات فرهنگی و وسایل ارتباطی اعلام شده اند.
- پایان پیام

تروریسم و سلاحهای کشتار جمعی

ادامه تحقیق درباره ادعای یک شاهد ایرانی در هامبورگ در باره ارتباط جمهوری اسلامی با حمله تروریستی 11 سپتامبر

رادیو فردا: دوشنبه 6 بهمن 1382- 26 ژانویه 2004

با پا پیش گذاشت حمیدرضا ذاکری، ایراد اتهام امنیتی به جمهوری در اسلام گره تازه ای خورد. حمیدرضا ذاکری که می گوید از ماموران امنیتی جمهوری اسلامی بوده است در مصاحبه ای با یکی از شبکه های تلویزیونی آلمان، ادعا کرده است که اتهام همکاری جمهوری اسلامی با شبکه تروریستی القاعده را با شهادت دادن در دادگاه ثابت خواهد کرد. پیش از این گفته ها، ایرانی دیگری نهادهای اطلاعاتی و امنیتی جمهوری اسلامی ایران به مشارکت در عملیات مرگبار 11 سپتامبر، 20 شهریور ماه به واشنگتن و نیویورک متهم کرده بود. سفارت جمهوری اسلامی در برلین این گفته ها را بی درنگ بی پایه خواند. اما آنچنان که گزارشگر رادیو فردا می گوید با به صحنه آمدن حمیدرضا ذاکری، ایراد اتهام به جمهوری اسلامی بار دیگر رنگ گرفته است.

خبرگزاری فرانسه در آغاز گزارش تاکید می کند اتهامات شخصی که نام مستعار حمیدرضا ذاکری را انتخاب کرده است در آلمان مقامات جمهوری اسلامی را دچار دردسر کرده است. خبرگزاری فرانسه اضافه می کند به رغم آنکه سفارت جمهوری اسلامی در برلین به شدت سخنان حمیدرضا ذاکری در مورد همکاری سرویس امنیتی جمهوری اسلامی با سازمان تروریستی القاعده در عملیات مرگبار تروریستی 11 سپتامبر در آمریکا را تکذیب کرده است حمیدرضا ذاکری در گفتگو با یک شبکه تلویزیونی آلمان اعلام کرد در محاکمه عبدالغنی مذبدی مراکشی که در شهر هامبورگ به اتهام دست داشتن در عملیات تروریستی 11 سپتامبر از ماه اوت گذشته محاکمه می شود شهادت خواهد دارد.

خبرگزاری فرانسه تاکید می کند قرار بود حکم نهایی دادگاه هامبورگ در مورد عبدالغنی مذبدی روز 5 شنبه صادر شود اما پس از آنکه دادستانی آلمان اعلام کرد مدارک و اسناد و شواهد تازه ای بدست آورده است صدور حکم عبدالغنی مذبدی به تعویق افتاد. خبرگزاری فرانسه توضیح می دهد حمیدرضا ذاکری، شخصی که این نام مستعار را برگزیده است مدعی است تا اواسط سال 2001 میلادی یک عضو برجسته سرویس امنیتی ایران بوده است. او به ماموران پلیس جنایی آلمان گفته است که در ایران لشکر 43 وجود دارد که سپاه پاسداران ایجاد کرده است. این لشکر ماموریت تدارک عملیات تروریستی و همکاری با سازمان تروریستی القاعده را نیز بر عهده دارد. و این لشکر در عملیات 11 سپتامبر با سازمان القاعده همکاری کرده است. به گزارش خبرگزاری فرانسه دو مامور بلندپایه سرویس امنیتی آلمان که نام آنها فاش نشده است به این خبرگزاری گفته اند که سرگرم بررسی گفته های حمیدرضا ذاکری هستند. اما به گزارش این خبرگزاری هفته نامه دراشپیگل آلمان در شماره ای که روز دوشنبه انتشار خواهد داد در مقاله ای خاطرنشان می کند حمیدرضا ذاکری پیش تر نیز با ماموران امنیتی آلمان تماس گرفته بود اما آنها او را جدی نگرفته بودند. به هر حال به گزارش فرانس پرس باید در انتظار نتایج رسیدگی پلیس آلمان و احتمال شهادت حمیدرضا ذاکری در محاکمه عبدالغنی مذبدی در هامبورگ بود تا مشخص شود تا چه حد سخنان حمیدرضا ذاکری جدی است.

رویدادهای عراق، دولت آینده و نیروهای موثر در آینده عراق

وزیر کشور عراق: شرایط امنیتی برای برگزاری انتخابات در عراق مناسب نیست
دوشنبه 6 بهمن 1382 - 26 ژانویه 2004

نوری بدران وزیر کشور موقت عراق امروز اعلام کرد: شرایط امنیتی عراق برای برگزاری انتخابات زود هنگام که آیت الله سیستانی خواستار برگزاری آن است مساعد نیست. به گزارش خبرگزاری مهر به نقل از خبرگزاری فرانسه، نوری بدران در پاسخ به سوالی پیرامون عملی بودن برگزاری انتخابات برای تشکیل اولین دولت پس از اشغال که قرار است تا سی ژوئن (تیرماه) قدرت را در دست بگیرد گفت: شرایط امنیتی به اندازه کافی برای برگزاری انتخابات آزاد در عراق مناسب نیست. وی افزود: ما می خواهیم که برگزاری انتخابات تا مدتی به تعویق بیافتد. گفتنی است آیت الله سیستانی رهبر شیعیان عراق خواستار برگزاری انتخابات آزاد برای تشکیل یک دولت منتخب در عراق شده است.

اعلام جرم دولت عراق علیه 270 شخصیت سیاسی جهان
دوشنبه 6 بهمن 1382 - 26 ژانویه 2004

گروه بین الملل: وزارت دفاع ژاپن اعلام کرد: یک کاروان حامل ادوات ارتش ژاپنی در نزدیکی بغداد مورد هدف قرار گرفت که منجر به کشته شدن راننده اردنی یکی از کامیون ها شد. از کرکوک هم خبر رسید که فرودگاه این شهر یکشنبه شب مورد حمله موشکی قرار گرفت. به گفته منابع نظامیان امریکایی، این حمله تلفاتی در بر نداشت. عبدالصاحب سلمان معاون وزیر نفت عراق اعلام کرد: دولت جدید عراق 270 شخصیت سیاسی، حزبی، تبلیغاتی، پارلمانی و دولتی جهان را به اتهام دریافت رشوه از رژیم صدام حسین تحت پیگرد قرار خواهد داد. به گفته این مسوول عراقی، براساس مدارک موجود در وزارت نفت عراق، این 270 شخصیت از 16 کشور عربی، 17 کشور اروپایی، 9 کشور آسیایی و 4 کشور آفریقایی هستند. همچنین تعدادی از مقام های کشورهای امریکای لاتین و امریکای شمالی هم در میان آنها به چشم می خورند.

از سوی، روزنامه کویتی القبس به نقل از آیت الله سیستانی خبر داد، این مرجع شیعه تهدید کرده است در صورتی که سازمان ملل راه حل مناسبی را برای خواستن شیعیان نیابد، ملت عراق به راهپردی غیر از راهبرد گفت و گو متوسل می شود. آیت الله سیستانی در این رابطه خطاب به سازمان ملل گفت: این سازمان موظف است راهی برای انعکاس خواست و اراده ملت عراق پیدا کند. روزنامه ساندی تایمز هم فاش کرد: لشکر بدر وابسته به مجلس اعلاي انقلاب اسلامي عراق با همکاری نیروهای نظامی انگلیسی مستقر در جنوب عراق، سازمان امنیتی و اطلاعاتی را در بصره ایجاد کرده اند. به نوشته این هفته نامه، تعدادی از مظنونین هم توسط این دستگاه جدید دستگیر و مورد بازجویی قرار گرفتند. در کویت هم اعلام شد 16 فوریه (19 روز دیگر) نشست کشورهای همسایه عراق در این کشور برگزار می شود. از سوی خبر رسید که پل برمر حاکم غیرنظامی امریکا و جریمی گرین استاک نماینده ویژه انگلیس بحث فدرالیسم در عراق را در دیدار با گروه های کرد بررسی کرده اند.

پاچه چي: عراقي ها حکومت سکولار می خواهند

ترجمه: علي عبدالمحمدي- شرق- سه شنبه 7 بهمن 1382 - 27 ژانویه 2004

«عدنان پاچه چي» ۸۰ ساله هم اکنون ریاست شورای حکومت انتقالی عراق را بر عهده دارد؛ او پس از ۳۵ سال تبعید به کشورش بازگشته است. آنچه در پی می آید متن خلاصه شده گفت و گویی است که خبرنگاران و دبیران هیأت تحریریه روزنامه امریکایی «واشنگتن پست» چندی پیش با او انجام داده اند:

- از قانون اساسی عراق چه خبر؟ به نظر می رسد که آیت الله سیستانی [مرجع اعلاي شیعیان عراق] با آن مشکل دارد.

بله، همان طوری که می دانید ما به استحضار او رسانده ایم که قانون اساسی عراق بالاخره باید تدوین شود ما فهرست بسیار خوب و جامعی از قوانین راهگشایی را که می تواند تضمین کننده اصل مساوات براساس قانون و مساوات میان حقوق زنان و مردان عراقی باشد در متن قانون اساسی پیشنهادی خویش گنجانده ایم. ما قبول داریم که «اسلام» دین رسمی مردم عراق است اما آن را تنها یکی از مصادر مشروعیت [یا به عبارتی منابع مشروعیت] می دانیم و این بدان معناست که مصادر دیگری نیز وجود دارند؛ ضمن اینکه معتقدیم قانون اساسی پیشنهادی ما تضمین کننده آزادی انتخاب مذهب برای همه مردم عراق است، برای فرد فرد آنها. این يك قانون کاملاً مترقی است. یقین دارم که ملت عراق برای مدت های مدیدی از داشتن چنین قانونی بی بهره بوده است.

- درباره انفجارهای متعددی که در عراق رخ می دهد و همچنین درباره هدف قرار گرفتن هلی کوپترهای آمریکایی چه نظری دارید؟ این کارها را نشانه چه چیزی می دانید؟

من فکر می کنم که تعداد حملات خرابکارانه در عراق تا حدی کاهش یافته است و آنها [خرابکاران] هم اینک غالباً به دنبال اهدافی در میان شهروندان عراقی می گردند. من فکر می کنم که حملات [غالباً کورکورانه] آنها تا حدی ناشی از ناامیدی فزاینده آنها نسبت به آینده اوضاع و تا حدی نیز ناشی از دنباله روی آنها از اهداف کثیف شان مبنی بر نا امن جلوه دادن اوضاع داخلی عراق و جلوگیری از بازگشت اوضاع به حالت طبیعی و عادی خود صورت می گیرد. من فکر می کنم که در آینده ای نه چندان دور شاهد برقراری حاکمیتی قانونی و همچنین تشکیل دولتی فراگیر در عراق خواهیم بود که یقیناً خواهد توانست امور کشور را فارغ از هرگونه فشار خارجی یا دخالت بیگانگان به بهترین نحو ممکن اداره کند؛ من به بهبود نسبی اوضاع در آینده بسیار خوشبینم. البته وضعیت اقتصادی کشور تأثیر مستقیمی بر تحقق یا عدم تحقق این آرزو خواهد داشت. اما همان طوری که همگان شاهدند اقتصاد عراق روزبه روز در حال بهبود و پیشرفت است.

- چه کسی مسئول انجام اینگونه حملات است؟

کاملاً واضح است که ترکیب وسیعی از بقایای طرفداران «صدام» و عناصری که از آن سوی مرزها به داخل عراق نفوذ می کنند در انجام اینگونه حملات نقش دارند. در این زمینه می توانم به برخی تحرکات ابتدایی عناصر شبکه تروریستی القاعده اشاره کنم. آنها دائماً اعلام می کنند که جنگ مقدس خود با ایالات متحده را تا ابد و تا رسیدن به پیروزی نهایی ادامه خواهند داد و در همین راستا عراق را به عنوان رزمگاه مناسبی برای دستیابی به اهداف عالیه خویش برگزیده اند. اما آنها هر جا و به هر طریقی که بتوانند منافع آمریکایی ها را مورد هدف قرار خواهند داد. به اعتقاد من اگر نگوئیم صد درصد یقیناً ۹۹ درصد تروریست هایی که مسئولیت انجام بمب گذاری های انتحاری را بر عهده می گیرند از کشورهای خارجی می آیند. این شیوه مقاومت، یا همان چیزی که آمریکایی ها از آن به عنوان «انتحار یا خود زنی» یاد می کنند، در تاریخ کشور عراق بی سابقه است. اتخاذ چنین شیوه ای کاملاً با ارزش های فرهنگی ساکنین شریف عراق مغایرت دارد. ورود عناصر خارجی از طریق مرزهای طولانی عراق با کشورهای همسایه به راحتی امکان پذیر است؛ اما من یقین دارم که آنها دیر یا زود به بیهوده بودن تلاش هایشان پی خواهند برد. آمریکایی ها فعلاً قصد ترک سرزمین عراق را ندارند.

- واکنش مردم عراق نسبت به حضور نیروهای آمریکایی در کشورشان را چگونه ارزیابی می کنید؟

در این مورد، تناقض کاملاً آشکاری به چشم می خورد. از یک سو، مردم عراق با اشغال سرزمین اجدادی شان توسط نیروهای یک کشور بیگانه مخالفند و این را به خوبی می توان در نوع واکنش آنها نسبت به حوادث و رویدادهای دوران ۹ ماهه پس از جنگ مشاهده کرد. حتماً شما هم با نظر من موافقت می کنید که حضور شمار کثیری از نظامیان آمریکایی در داخل خاک عراق طبیعتاً می تواند حساسیت های عمده ای را در میان توده مردم برانگیزد استقرار پست های بازرسی متعدد، سرکشی مداوم از منازل و سکونت گاه های مردم، سیل بی وقفه بازداشت ها و غیره و غیره - از جمله موارد مهمی هستند که یقیناً در تحریک احساسات و عواطف مردم عراق بسیار تأثیرگذار بوده اند. اما از سوی دیگر، بسیاری از مردم عراق به خوبی درک می کنند که راه دیگری برای مبارزه با تروریسم وجود ندارد و راه دیگری برای خلاصی یافتن از شر رژیم دیکتاتوری «صدام» وجود نداشته است. بنابراین، هنر واقعی در آن است که بتوانیم موازنه دقیقی میان آن دو برقرار کنیم.

- آیا واقعاً انتظار دارید که روزی شاهد محاکمه «صدام» در داخل عراق باشید؟

بله. ما [در ماه های پس از جنگ] دادگاه ویژه ای را تأسیس کرده ایم تا به شکایات مردم عراق علیه متهمینی که احیاناً مرتکب جنایات جنگی و جنایاتی علیه بشریت شده اند رسیدگی کند. من معتقدم که این دادگاه می تواند مسئولیت محاکمه علنی و منصفانه «صدام» را با قید تمامی ضمانت های قانونی و اجرایی لازم نظیر حق انتخاب وکیل، حق استیناف (تجدید نظرخواهی)، و غیره برای متهم بر عهده گیرد. یقیناً شیوه برپایی چنین دادگاهی با نوع دادگاه هایی که در زمان رژیم مخلوع «صدام» در عراق برپا می شد و طی آن متهم بیچاره در عرض کمتر از نیم ساعت به طور کاملاً ظالمانه ای محاکمه شده و برای اجرای حکم به جوخه اعدام سپرده می شد متفاوت خواهد بود. ما سعی داریم در عراق کاری را بکنیم که هرگز در منطقه [خاورمیانه] سابقه نداشته است و شاید به همین علت است که مردم تا این حد به توانایی های ما برای انجام چنین کاری تردید دارند، البته ناگفته نماند که قاطبه مردم عراق، برخی ارزش های غربی را به نوعی با فرهنگ اصیل کشورشان متناقض می بینند و لذا عمدتاً از پذیرش صادقانه آنها شانه خالی می کنند. اما من معتقدم که دموکراسی و حاکمیت قانون، تحفه ای نیست که در انحصار کشورهای غربی و ساکنین مغرب زمین باشد؛ نه، ابداً اینگونه نیست. مردم دنیا هنوز فراموش نکرده اند که کشور فرانسه [به عنوان مهد دموکراسی در غرب] چیزی در حدود یک هزار

سال از تاریخ گذشته خویش را تحت سیطره برخی از مستبدترین و خونخوارترین سلاطین تمامی دوران ها سپری کرده است. بنابراین شما هرگز نمی‌توانید ادعا کنید که صرفاً فرانسوی ها و اروپایی ها و آمریکایی ها شایسته برخورداری از مزایای دموکراسی هستند و مردم منطقه ما از این حق محرومند. حتماً شما هم مثل من معتقدید که این ارزش ها، ارزش هایی فراگیر و جهانشمول هستند. ارزش های والایی همچون آزادی، دموکراسی، حقوق بشر، تساوی آحاد مردم در پیشگاه قانون و سایر ارزش های بشری به عموم جهانیان تعلق دارند و مختص هیچ گروه یا سرزمین خاصی نیستند.

- آیا این خطر وجود دارد که برخی تضمین های قانونی و برخی آزادی های اساسی که وعده اعطای آنها به مردم عراق داده شده اساساً با خواست های قلبی آنها تناقض داشته باشد، به ویژه وعده هایی که در مورد رعایت حقوق زنان و همچنین حق انتخاب مذهب و سایر موارد مشابه داده شده است؟

در پاسخ به سؤال شما باید بگویم که ما هم مثل تمامی کشورهای دیگر و از جمله خود ایالات متحده در کشورمان شاهد بروز برخی تعصبات مذهبی خام و ظهور برخی گروه های افراطی با عناوین کاملاً مذهبی هستیم. اما چیزی که هرگز نباید از یاد ببریم این است که اکثریت مردم عراق در یک چشم انداز کلی خواهان برقراری حکومتی سکولار و غیرروحانی هستند. ما هر روز حرف های زیادی درباره نظریات آیت الله ها، علمای مذهبی، روحانیون و غیره و غیره می شنویم اما حقیقتاً باید پذیرفت که آنها نماینده اکثریت مردم عراق نیستند. البته باید خاطرنشان ساخت که آنها گروه های تحت نفوذ خویش را به خوبی سازماندهی کرده اند و هر لحظه قادرند که آنها را [به نشانه اعتراض به برخی سیاست های حکومت یا برای بیان برخی از دیدگاه های شخصی خویش] به خیابان ها سرازیر کنند. اما اکثریت مردم عراق که من در اینجا آنها را اکثریت خاموش می نامم در یک چشم انداز کلی دارای تفکرآتی کاملاً سکولار هستند. آنچه که باعث بروز انشقاق و نوعی تفرقه در صفوف انبوه ملت عراق شده وجود تراحم و برخورد میان مذاهب و دیدگاه های سنتی رایج نیست بلکه وجود تفاوت های آشکار در نوع نگرش های سیاسی آنها است.

- به عنوان آخرین سؤال می‌خواهیم از شما بپرسیم که چه انگیزه ای باعث شد تا شما پس از سالیان متمادی بالاخره به زادگاه اصلی خویش بازگشتید؟

در این باره همسرم دائماً به من می‌گفت که باید مغزت را از دست داده باشی که می‌خواهی چنین کاری بکنی. اما وقتی برای اولین بار پس از تحمل ۳۵ سال تبعید به بغداد بازگشتم احساسات دوگانه و کاملاً متناقضی به من دست داد: یکی احساس شادمانی و خرسندی از اینکه بالاخره پس از سال ها توانستم کشورم را از نزدیک با چشمان خودم بینم و دیگری احساسی توأم با افسوس و اندوه از اینکه می‌دیدم چه بلاهایی که بر سر این کشور مظلوم نیامده است. با این همه آرزو می‌کنم که آینده بسیار خوبی در انتظار ملت عراق باشد زیرا واقعیتی که هرگز نباید از آن غافل بود این است که کشور ما نعمت های فراوانی از قبیل منابع پایان ناپذیر طبیعی، زمین های حاصلخیز، تاریخچه ای طولانی و با شکوه و ذخایر عظیمی از نفت و آب در اختیار دارد و حتی مهم تر از همه آنها مردمانی سختکوش، آگاه و بسیار فهمیده که می‌توانند آینده ای زیبا و رویایی را برای کشور عزیزشان رقم بزنند. در سال ۱۹۷۸، میانگین درآمد سرانه مردم عراق با میانگین درآمد سرانه مردم کشورهای اسپانیا و پرتغال برابر بود اما حالا شاهدیم که این رقم در عراق به حدود یک ششم ارقام مربوط به کشورهای پرتغال و اسپانیا تنزل یافته است. حکایت تاریخ معاصر عراق حقیقتاً حکایت بسیار غم انگیز و متأثر کننده ای است. من احساس کردم که اگر کمکی از دستان ضعیف و ناتوانم بر آید باید هرچه سریع تر آن را به محضر ملت شریف عراق تقدیم کنم. همان طوری که می‌بینید من به سال های پایانی عمرم نزدیک شده ام؛ بنابراین اگر بتوانم در سال های باقیمانده عمرم قدم کوچکی در راه اعتلای نام میهنم بردارم لافل می‌توانم این احساس خوب را داشته باشم که بخشی از زندگی ام را در راه تحقق آرمان های ملت شریف عراق فدا کرده ام و همین مرا کفایت می‌کند.

تحلیل اوضاع ایران و عراق در رسانه های جمعی

روزنامه های تهران: 6 بهمن

بی بی سی - دوشنبه 6 بهمن 1382 - 26 ژانویه 2004

روزنامه های دوشنبه تهران همزمان با خبر رد طرح سه فوریتی مجلس درباره حل مشکل رد صلاحیت ها توسط شورای نگهبان از زبان نمایندگان متحن در مجلس نوشته اند که روز سه شنبه استعفای جمعی نمایندگان تقدیم رییس مجلس خواهد شد.

محسن آرمین در مقاله ای در **یاس نو** با اشاره به پاسخ محمد خاتمی و مهدی کروبی به احمد جنتی دبیرشورای نگهبان که نشان می‌دهد وی در نماز جمعه اطلاعات غلطی درباره جلسه خود با روسای دو قوه به مردم داده است نتیجه گرفته که چنین کسانی چطور می‌توانند در تشخیص صلاحیت نامزدهای انتخاباتی به دقت عمل کنند.

نماینده اصلاح طلب مجلس در مقاله « احتیاط واجب » در **یاس نو** نوشته وقتی یک فقیه در ارزیابی خود از مذاکرات جمعی که خود هم در آن شرکت داشته تحت تاثیر گرایشات خود مرتکب چنین خطائی می شود آشکار می گردد که چگونه افراطی ترین مخالفان اصلاحات را به عضویت هیات های نظارت منصوب می کند و داوری افراد کم اطلاع را می پذیرد.

احمد زیدآبادی در سرمقاله **شرق** اصلاح طلبانی را که در مجلس متحصن شده اند در وضعیت دشواری ترسیم کرده و نوشته آنها چاره ای ندارند جز این که مطالبات خود را رادیکال تر بیان کنند و در آن صورت بینشان تفرقه ای رخ خواهد داد.

به نظر نویسنده سرمقاله **شرق** انتخاب های متحصنان چندان هم آسان نیست و آنان چه از خواست های خود کم کنند و چه بر آن بیفزایند، با تناقضات و مشکلاتی روبه رو خواهند شد. اما کار مؤثر سیاسی در طول تاریخ بدون تناقض و مشکل نبوده است و معمولا طرفی در این کار موفق می شود که آمادگی واقعی برای عملی کردن تهدیدهای خود داشته باشد وگرنه بازنده قطعی است. نماینده ولی فقیه در روزنامه **کیهان** در سرمقاله این روزنامه به طرح سه فوریتی نمایندگان مجلس تاخته و آن را مغایر با قانون اساسی و به معنای امکان دادن به نامزدی کسانی دانسته که به ولایت فقیه اعتقادی ندارند.

به نظر حسین شریعتمداری علاوه بر اشکالات قانونی، مشکل دیگر طرحی که نمایندگان داده اند در آنجاست که اجرای آن انتخابات را به عقب می اندازد در حالی که مطابق قانون اساسی کشور نمی تواند حتی برای یک روز بدون مجلس بماند.

انتقاد محافظه کاران از طرح سه فوریتی روز یکشنبه مجلس که به پیشنهاد مجمع روحانیون مبارز تهیه شده بود در حالی که صورت می گیرد که به نوشته روزنامه ها عده ای از اصلاح طلبان هم آن طرح را بی فایده دیده و گفته اند نه تنها اعضای شورای نگهبان که هیچکس دیگری هم حق ندارد درباره مسلمان بودن و یا نبودن کسی که خود اقرار به مسلمانی دارد اظهار نظر کند. به نوشته **اعتماد** حسین انصاری راد رییس کمیسیون اصل نود گفته است وقتی تشخیص ۶ نفر مجتهد عادل نتیجه اش ایجاد بحران در کشور است، چه تضمینی وجود دارد که تشخیص افراد جدید به بحران منجر نشود.

انصاری راد به گزارش **اعتماد** گفته است: گذشته از این مسائل، اساسا هیچ کس حق ندارد درباره اعتقاد دیگران به مبانی اسلام اظهار نظر کند.

در حالی که اصلاح طلبان گله از آن دارند که چرا صدا و سیما اعتراض روسای دولت و مجلس را نسبت به سخنان دبیر شورای نگهبان منعکس نمی کند **جام جم** روزنامه صدا و سیما با انتشار فهرستی از نامزدهای مجلس که صلاحیتشان تأیید شده به تأیید نظر احمد جنتی پرداخته است.

جام جم بدون نام بردن از رییس جمهور و رییس مجلس نوشته در حالی که گفته می شود در ۱۹۰ حوزه انتخابیه، امکان رقابت جناحی وجود ندارد، خبرنگار **جام جم** اطلاعات مربوط به گرایشهای سیاسی نامزدها به تفکیک حوزه های انتخابیه آنان را به دست آورده که نشان می دهد در تمام حوزه های انتخابیه نامزدهایی از ۲ گرایش غالب سیاسی کشور حضور دارند.

در جدول **جام جم** که تنها حوزه های انتخابیه در آن مشخص شده و نامی از نامزدها نیست تأکید شده که گرایش های نیمی از داوطلبان قابل تشخیص نبوده و از یک سوم هم به عنوان چهره های مستقل نام برده شده و نتیجه گرفته که تنها ۳۰ درصد تأیید شده ها از محافظه کاران هستند.

رییس جمهور خاتمی و مهدی کروبی رییس مجلس در نامه روز یکشنبه خود به شورای نگهبان نوشته بودند تأیید صلاحیت ها توسط آن شورا به ترتیبی صورت گرفته که در بیشتر حوزه های انتخابیه رقابتی در جریان نیست و می توان از پیش، محافظه کاران را برنده دانست.

به گزارش **اعتماد** در انتخابات میان دوره ای مجلس خبرگان که همزمان با انتخابات مجلس برگزار می شود در سه حوزه انتخابیه استان اردبیل تنها یک نفر کاندیدا باقی مانده و با هر میزان رای مردم نامزده باقی مانده انتخاب خواهد شد.

آمار و ارقام **اعتماد** از وضعیت حوزه های دیگری که در اسفند ماه نمایندگان مجلس خبرگان در آنجا برگزیده خواهند شد نشان می دهد که همه جا چنین وضعیتی حکمفرماست و بعد از رد صلاحیت نامزدها و انصراف داوطلبان مردم با یک و یا دو نامزد روبرو هستند.

سعید لیلان در مقاله ای در **شرق** با بررسی سیاست خارجی ایران و اوضاع اقتصادی جهان نتیجه گرفته که اوضاع به نفع محافظه کاران در گردش است که خود را برای انتخابات دوره دیگر ریاست جمهوری و پاسخ گوئی به خواست های مردم آماده می کنند.

نویسنده مقاله **شرق** با اشاره به سفرهای حسن روحانی به اروپا و گفته های او درباره روابط ایران و آمریکا تأکید کرده است که محافظه کاران، حداکثر حاضرند در انتخابات جاری مجلس هفتم به مصالحه ای تاکتیکی تن دهند تا بتوانند با چهره ای «جهان پسند» تر به مجلسی بیشتر صنفی و غیرسیاسی دست بیابند و آن را سکوی پرش به سوی انتخابات ریاست جمهوری آینده قرار دهند و پس از آن، با کمک انبوه دلارهای نفتی به حل و فصل اختلافات خود با غرب، به ویژه ایالات متحده آمریکا بپردازند.

به نوشته **انتخاب** هاشمی رفسنجانی رییس مجمع تشخیص مصلحت در یک سخنرانی علت حساسیتی که جهان به انتخابات مجلس ایران نشان می دهد را تلاش دشمنان برای نابودی اسلام و دین خوانده و خواستار تقویت مبانی دینی در جامعه شده است.

اظهارات رییس جمهور سابق در زمانی اهمیت می یابد که روزنامه های تهران از اظهار نظرهای مقامات اروپائی و آمریکائی درباره انتخابات آینده ایران خبر می دهند و محافظه کاران رقیبان اصلاح طلب خود را متهم می کنند که با تحسن و اعتراض به شورای نگهبان سعی می کنند نظر خارجی ها را جلب کنند. دو روز پس از دیدار وزیر خارجه ایران با سناتور بایدن آمریکائی روزنامه های تهران همچنان به اظهار نظر درباره آن مشغولند.

آفتاب یزد در سرمقاله ای که به دیدار خرازی با سناتور بایدن اختصاص دارد از رییس دیپلوماسی ایران پرسیده که حالا که برای حل مشکل محافظه کاران نود دقیقه با سناتور آمریکائی مذاکره کرده توضیح دهد که رد درخواست سفر هیات امداد آمریکائی به ایران با چه توجیهی صورت گرفت. سردبیر **آفتاب یزد** بدون نام بردن از روزنامه **کیهان** پرسیده گروه های تندرو که برخورد گذرای رییس مجلس را با چند سناتور آمریکائی در موزه متروپولیتن نیویورک "لوس بازی دیپلوماتیک" توصیف کردند چرا در برابر ملوس گری در بوفه اجلاس داووس سکوت کرده اند؟

روزنامه **جمهوری اسلامی** در سرمقاله خود به اظهارات تازه وزیر خارجه آمریکا تاخته و آن را نشانه ای از اسلام آمریکائی دانسته و نوشته اسلام آمریکائی البته تئوریسین ها و مبلغان و مروجانی نیز در کشورهای اسلامی دارد که اسلام جهاد و شهادت را اسلام خشونت معرفی می کنند. به نظر سرمقاله روزنامه **جمهوری اسلامی** بذرهائی که آیت الله خمینی در مزرعه وجود ملت های مسلمان افشانده، اکنون در حال جوانه زدن هستند و آمریکا در هر نقطه ای که این جوانه ها را قیچی کند از نقطه ای دیگر سربرمیآوردند و سرانجام همه جا را خواهند گرفت.

حوادث خاتون آباد شهر بایک که به کشته شدن چهار کارگر معترض انجامید در روزنامه های دوشنبه تهران واکنش محدودی دارد و همه آنها خبر واحدی را منتشر کرده اند که در آن از زبان فرمانده نیروی انتظامی نوشته شده این احتمال وجود دارد که گروه مسلح دیگری غیر از نیروی انتظامی در این قضیه دخیل بوده اند.

این درحالی است که به نوشته روزنامه **حیات نو** منصور سلیمانی نماینده شهر بایک در مجلس تصریح کرده است که نیروی انتظامی با سرکوب شدید اهالی خاتون آباد، ادامه درگیری را به مرکز شهر بایک کشانده و موجب مرگ ۴ تن شده است.

کیهان خبر داده که با تاسیس یک رصدخانه شرعی دیگر مشکل اختلافی بر سر تعیین هلال ماه در عید فطر وجود نخواهد داشت.

به نوشته **کیهان** یک مرکز نجومی در بندر عباس، که کارکنان آن از تخصص و مهارت علمای دینی و دانشگاهی در زمینه علم نجوم استفاده هستند و به دستگاه های کامپیوتری مجهز است راه اندازی می شود که حالات ماه را با حضور صاحب نظران و شهود شرعی پی گیری می کند.

کوناگون

اخبار رادیو آمریکا- ارسالی به وسیله ای میل
دوشنبه 6 بهمن 1382 - 26 ژانویه 2004

رئیس جمهوری اسلامی ایران شکایت کرده است که رادیو و تلویزیون دولتی، اظهار نظرهای او در مورد رد صلاحیت کاندیداهای اصلاح طلب نمایندگی مجلس شورای اسلامی را سانسور می کند. به گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی - که جدا از رسانه های دولتی عمل می کند - علی خاتمی رئیس دفتر محمد خاتمی، در نامه ای به علی لاریجانی رئیس سازمان صدا و سیما، می نویسد رادیو و تلویزیون سخنان رئیس قوه مجریه را اغلب سانسور یا حذف می کند. در نامه آمده است، جدیدترین مورد سانسور زمانی بود که صدا و سیما نکات اصلی بیانیه مشترک رئیس جمهوری و رئیس مجلس شورای اسلامی را سانسور کرد. آنها در این بیانیه، خواهان بازنگری اساسی رد صلاحیت ۲۶۰۰ نفر از کاندیداها شده اند، اقدام شورای نگهبان را برای آنچه آنرا نظام مذهبی و دموکراتیک جمهوری اسلامی می نامند، بی ارزش توصیف می کنند و بر لزوم برگزاری انتخاباتی سالم و آزاد، که در آن تمام داوطلبان بتوانند رقابت کنند، تاکید می گذارد. در این میان، شورای نگهبان روز یکشنبه انجام تغییراتی در قانون انتخابات را، که مجلس در یک جلسه فوق العاده به تصویب رساند، رد کرد و آنرا با قوانین اسلامی و قانون اساسی جمهوری اسلامی مغایر دانست.

استاندار استان کرمان می گوید مقامات درباره زدوخورد بین نیروهای امنیتی و معترضین در شهر بایک، که ۴ کشته و ۲۰ مجروح برجای گذاشت، تحقیق می کنند. گزارش خبرگزاری جمهوری اسلامی حاکی است که زدوخورد در پی اعتراض کارگران به از دست دادن مشاغل خود در یک کارخانه ذوب مس، در گرفت. سیف اله شهادت نژاد، استاندار، گفت تلفات زمانی ببار آمد که پلیس ضد شورش برای جلوگیری از ورود معترضین به ساختمان های کارخانه، با آنها درگیر شد. به گفته او، شهر بایک روز دوشنبه آرام بود.

دبیر کل سازمان ملل متحد پیشنهاد کرده است کمیته ای برای جلوگیری از نسل کشی تشکیل شود. کوفی عنان روز دوشنبه در کنفرانسی در استکهلم گفت او توصیه می کند یک مقام سازمان ملل متحد

در راس این کمیته قرار گیرد و شورای امنیت را از کوشش‌هایی که برای جلوگیری از نسل‌کشی صورت می‌گیرد آگاه سازد. کوفی عنان گفت امیدوار است روزی برسد که جهان بتواند بسرعت و مسئولانه به شرایطی نظیر آنچه در سالهای دهه ۹۰ در رواندا و در یوگوسلاوی سابق پیش آمد، پاسخ دهد. او ناتوانی جامعه بین‌المللی را در دست زدن به اقدامی کارساز و به موقع در آن دو مورد، شرم آور خواند.

در توکیو، مقامات وزارت دفاع ژاپن می‌گویند یک کامیون حامل تجهیزات برای نیروهای زمینی آن کشور در عراق، در نزدیکی بغداد مورد حمله قرار گرفت و راننده اردنی آن کشته شد. آنها می‌گویند بنظر نمی‌رسد این حمله، آگاهانه نیروهای ژاپنی را هدف گرفته بود، زیرا نه کامیون و نه تجهیزات، هیچکدام علائم مشخص‌کننده‌ای همراه نداشتند. کامیون یک واحد مسکونی پیش ساخته شده را برای استفاده نیروهای ژاپنی حمل می‌کرد.

در اندونزی محاکمه دومین متهم بمب‌گذاری مرگبار سال پیش در هتل ماریوت در جاکارتا آغاز شده است. محمد رایس، به کمک به طرح ریزی بمب‌گذاری و انتقال موادی که در انفجار به کار گرفته شد، متهم است. در آن حادثه، ۱۱ اندونزیایی و یک بازرگان آلمانی کشته شدند. رایس در صورت اثبات جرم، با مجازات مرگ روبرو خواهد شد. او نخستین متهم عمده این پرونده است که محاکمه می‌شود. مرد دیگری به نام ساردونا سیلی وانگی در نوامبر در جزیره سوماترا به دادگاه کشیده شد. دولت اندونزی، گروه تروریستی منطقه‌ای جماعت اسلامی را در انفجار هتل ماریوت و نیز بمب‌گذاری در یک باشگاه شبانه در جزیره بالی در سال ۲۰۰۲، که ۲۰۲ تن را کشت، مسئول می‌داند.

حامد کرزی، رئیس دولت انتقالی افغانستان، قانون اساسی جدید را که با هدف وحدت دوباره کشور جنگزده تدوین شده امضا کرد. این قانون بیش از سه هفته پیش به تصویب لویا جرگه رسید. آقای کرزی پس از امضای قانون به کسانی که در اطراف او جمع شده بودند تبریک گفت. اعضای کابینه، محمد ظاهر شاه پادشاه سابق، و برخی از اعضای جامعه بین‌المللی در مراسم امضای قانون اساسی حضور داشتند. بر اساس آن، یک سیستم دولتی مبتنی بر یک رئیس‌جمهوری نیرومند، با پشتیبانی یک پارلمان، در افغانستان به وجود می‌آید.

رئیس‌جمهوری پاکستان گفته است دانشمندانی که به خاطر منافع مالی، در فروش تکنولوژی سلاح‌های اتمی به کشورهای دیگر دخالت داشته‌اند، به سختی مجازات خواهند شد. ژنرال پرویز مشرف روز دوشنبه گفت دولت قصد دارد علیه افرادی که به گفته او دشمنان کشور شناخته شوند، اقدام کند. مشرف بار دیگر این گزارش‌ها را که اسلام‌آباد اجازه داد تکنولوژی تسلیحاتی به کشورهای دیگر، از جمله ایران، لیبی یا کره شمالی منتقل شود تکذیب کرد. مقامات پاکستان می‌گویند دست کم ۱۰ دانشمند اتمی و مقامات سابق نظامی در تحقیقاتی که دولت در نوامبر گذشته آغاز کرد، به عنوان مظنونین اصلی شناخته شده‌اند. عبدالغدير خان، معروف به پدر بمب اتمی پاکستان، از آن جمله است.

رئیس سابق بازرسان تسلیحاتی آمریکا در عراق، سازمان‌های اطلاعاتی آمریکا را متهم می‌کند که در ارزیابی برنامه‌های تسلیحاتی عراق، مرتکب خطاهای عمده‌ای شده‌اند. دیوید کی، روز یکشنبه در گفت‌وگو با شبکه رادیویی غیربزرگانی آمریکا گفت سازمان‌های اطلاعاتی نتوانستند تشخیص دهند که صدام حسین پس از جنگ سال ۱۹۹۱ خلیج فارس، کوشش برای تولید مواد شیمیایی و میکروبی به مقدار زیاد را کنار گذاشت. پزیدنت بوش اطلاعات محرمانه‌ای را که نشان می‌داد بغداد سلاح‌های شیمیایی و میکروبی در اختیار دارد، به عنوان دلیل اصلی خود برای حمله به عراق در سال گذشته به کار گرفت. رئیس‌جمهوری همچنین به شواهدی که به گفته او از تلاش عراق برای احیای برنامه تسلیحات اتمی پرده بر می‌داشت، استناد کرد. آقای کی، که روز جمعه استعفا داد، می‌گوید در عراق پس از جنگ هیچ نوع جنگ‌افزار میکروبی، هسته‌ای یا شیمیایی پیدا نشده است.

کالین پاول وزیر امور خارجه آمریکا و ولادیمیر پوتین رئیس‌جمهوری روسیه مناسبات بین دو کشور را ستوده‌اند، اما می‌پذیرند که اختلاف نظر ادامه دارد. آقای پاول، که روز دوشنبه در کرملین با پوتین ملاقات کرد، گفت از سطح همکاری مسکو در عراق و افغانستان خوشنود است. آقای پاول گفت او و آقای پوتین با اهمیت درگیر شدن سازمان ملل متحد در عراق موافق هستند. واشنگتن مسکو را برای پای بندی به قول خود در خارج ساختن پایگاه‌های نظامی در گرجستان، که از دوره اتحاد شوروی بر جامانده، زیر فشار گذاشته است. روز یکشنبه، آقای پاول گفت در مورد این اتهام که روسیه پیش از حمله آمریکا به عراق اسلحه می‌فروخت، پرسش‌هایی وجود دارد که هنوز به آنها پاسخ داده نشده است.

یک دادگاه نیجریه ممنوعیت دریافت مالیات جدید بر مواد سوختی و اعتصابی را که رهبران اتحادیه‌های کارگری تهدید کرده‌اند برپا کنند، به طور نامحدود تمدید کرده است. دادگاه استیناف ابو جا در حکم روز

دوشنبه خود، تصمیم هفته گذشته را که اعتصاب سراسری را ممنوع ساخت، تأیید کرد. دادگاه در حال حاضر سرگرم رسیدگی به دلایل دولت و رهبران اتحادیه های کارگری در مورد قانونی بودن وضع مالیات و اعتصاب است. مقامات نیجریه می گویند برای نوسازی جاده های کشور به افزایش مالیات نیاز است، اما رهبران اتحادیه ها می گویند مردم عادی مجبور نیستند هزینه اصلاحات اقتصادی و اجتماعی را بپردازند.

پس از 30 سال
اسناد آرشیو ملی بریتانیا- سال 1973

مجید تفرشی: شرق- سه شنبه 7 بهمن 1382- 27 ژانویه 2004

آنچه می خوانید گزارشی از رویدادهای مربوط به ایران در سال ۱۹۷۳ میلادی از لایه لایه اسناد رسمی محرمانه و منتشر نشده در آرشیو ملی بریتانیا است. آرشیو ملی بریتانیا طبق روالی در انتهای هر سال اسناد مربوط به ۳۰ سال پیش خود را آزاد می کند. در متن حاضر نویسنده که یکی از پژوهشگران تاریخ معاصر ایران و مقیم لندن است پس از بازبینی اسناد مربوط به ایران که حدود چهل هزار برگ سند می شده گزارشی اجمالی از مهم ترین مطالب آنها برای شرق تهیه کرده است که در چند شماره می خوانید. لازم به ذکر است که این اسناد تاکنون توسط هیچ پژوهشگری مورد ارجاع قرار نگرفته اند و برای نخستین بار است که معرفی می شوند.

اشاره نخست

آرشیو ملی بریتانیا مطابق سنت همه ساله خود در نخستین روز کاری از سال جدید میلادی میلیون ها برگ از اغلب اسناد، مکاتبات و گزارش های سری، محرمانه و عادی دولتی در موضوعات مختلف و مربوط به این کشور و دیگر کشورهای گوناگون را پس از گذشت ۳۰ سال تمام از نگارش آنها آزاد کرده و در اختیار علاقه مندان و پژوهشگران قرار می دهد. نگارنده در طول ده سال اخیر تلاش کرده تا ده ها هزار برگ از مدارک تاریخی جدیداً آزاد شده مربوط به ایران در این آرشیو را در کوتاهترین زمان ممکن پس از آزادسازی آنها تهیه کرده و منتشر کند. با این همه در طول دو سال اخیر این امکان برای من حاصل شده که به همراه شماری از پژوهشگران و روزنامه نگاران برگزیده اجازه یابد تا اسناد مورد درخواست خود را مدتی قبل از آزادسازی قانونی مطالعه و کپی برداری کرده و در اختیار دیگر پژوهشگران و علاقه مندان تاریخ معاصر ایران قرار دهم. نیازی به تکرار این نکته نیست که مجموعه اسناد دولتی که هر سال توسط آرشیو ملی بریتانیا آزاد می شوند اگرچه بسیار مهم و گسترده بوده و شامل حدود ۹۰ درصد از اسناد است، بقیه مکاتبات رسمی بایگانی های دولتی در این کشور یا در زمانی بیش از ۳۰ سال (مثلاً ۵۰ یا ۷۵ سال پس از نگارش و بایگانی اولیه) آزاد می شود، یا به دلایل مختلفی با حذف بخش هایی از آنها منتشر شده و یا این که اساساً منتشر نشده یا به کلی امحا می شوند. بر همین اساس احتمالاً در طول یک سال آینده بخش هایی از اسناد آزاد نشده مربوط به تبعات مختلف ملی شدن صنعت نفت در ایران و کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ (۱۹۵۳ میلادی) نیز ممکن است در طول سال ۲۰۰۴ میلادی از طبقه بندی اطلاعاتی خارج و در اختیار محققان قرار گیرند. دیگر آن که این اسناد تاریخی را نباید به هیچ وجه تاریخ ناب و بدون بحث تاریخ معاصر ایران تلقی کرد. این منابع در حقیقت دستمایه های مهمی برای تاریخ نویسی میهنمان به شمار می آیند. ولی همچنان که با اتکای محض به اسناد منابع داخلی نمی توان و نمی بایست تاریخ ایران را نوشت، اتکای مطلق به منابع خارجی و اسناد رسمی آرشیوهای خارجی نیز به تنهایی نمی توانند منابع کاملی برای این امر به شمار آیند. به نظر نگارنده با ترکیبی مناسب از منابع داخلی و خارجی و با استفاده از متدولوژی های نوین تاریخ نویسی است که می توان آثار ماندگاری در زمینه تاریخ معاصر ایران خلق کرد. واپسین کلام این که نگارنده در موارد متعددی از مسائل مطرح شده در این نوشته دارای رای و تحلیل خاص خود است، ولی تلاش کرده تا جایی که ممکن بوده بدون ارزش داوری و اظهار شخصی تنها راوی و گزارشگر اسناد به تازگی آزاد شده مربوط به ایران در آرشیو ملی بریتانیا باشد. امیدوارم که چه خودم و چه دیگر بررسان و پژوهشگران تاریخ معاصر ایران بتوانند با استفاده انتقادی از این گونه اسناد و نه با اتکای صرف و صد درصد به آنها به بررسی و تحلیل رویدادهای کشورمان بنشینند.

مقدمه

سال ۱۹۷۳ میلادی (۱۱ دی ۱۳۵۱ تا ۱۰ دی ۱۳۵۲ شمسی)، سالی پر حادثه و پر تب و تاب برای ایران و جهان به شمار می رفت. درست سه روز قبل از آغاز این سال در روز هشتم دی ماه ۱۳۵۱ (۲۸ دسامبر ۱۹۷۳) با روانه شدن اردشیر زاهدی به عنوان سفیر کبیر ایران در واشنگتن و افزایش قابل توجه اقتدار امیرعباس هویدا نخست وزیر سیزده ساله نظام پهلوی، وی برای اولین بار توانست خود را به عنوان رئیس واقعی دولت تثبیت کند. در همین سال بود که پس از سال ها سردی و تنش، گرم شدن روابط ایران با اتحاد جماهیر شوروی و سفر صدر هیات رئیسه آن کشور برای افتتاح ذوب آهن اصفهان و

مسافرت دیگر مقامات شوروی به ایران موجب بروز نگرانی هایی جدی در میان متحدان غربی رژیم پهلوی شد.

با این همه سفر شاه به آمریکا و دیدار کوتاه و عبوری وی از انگلیس و دیدار عبوری ملکه الیزابت دوم از تهران و سفر نخست وزیر و دیگر وزرای انگلیسی به ایران به همراه دیگر رویدادهای مربوط به روابط اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و نظامی ایران و غرب نشان داد که پیوندهای ایران با جهان سرمایه داری مستحکم تر از آن است که چند سفر مقامات شوروی، دیدار نخست وزیر ایران از مسکو و یا مشارکت شوروی ها در ساخت چند کارخانه در ایران بتواند خللی در این روابط ایجاد کند. ایران و بریتانیا در سال ۱۹۷۳ علاوه بر گسترش روابط گوناگون خود و عقد قراردادهای جدید آموزشی، اقتصادی، امنیتی و نظامی در برخی از زمینه ها از جمله مسئله نفت و تبلیغات شبکه خبری بی بی سی تنش هایی با یکدیگر داشتند. در این سال دولت ایران ظاهراً برای نخستین بار دستور رسمی تعطیل دفتر بی بی سی در تهران را صادر کرد.

در این سال مناقشات میان ایران و عراق بعثی از حالت تنش سیاسی محض خارج شد و به درگیری های متعدد مرزی انجامید. در سال ۱۹۷۳ رخدادهای منطقه ای و بین المللی نیز رخ دادند که خواه ناخواه ایران و منافع آن را نیز با خود درگیر کردند. از این میان جنگ اعراب و اسرائیل معروف به جنگ رمضان یا جنگ یوم کیپور و تحولات نفتی ناشی از آن را می توان تاثیرگذارترین مسئله بر ایران دانست. علاوه بر تاثیرات جنگ اعراب و اسرائیل، حکومت ایران موفق شد تا پس از یک دهه و به دنبال مذاکراتی طولانی با انجام تغییراتی در قرارداد کنسرسیوم درآمدهای نفتی کشور را تا حدی افزایش دهد. همزمان شدن این مسئله با افزایش بهای نفت در جهان پس از تحریم نفتی غرب توسط کشورهای مختلف عربی موجب شد تا یکباره درآمدهای ایران از این نظر افزایش یابد و این مسئله خود موجب دگرگونی های قابل توجهی در صحنه داخلی کشور نیز شود. در عرصه داخلی ناآرامی های سیاسی و خشونت های چریکی همچنان به سیر صعودی خود ادامه داد. به این مسئله باید افزایش مخالفت های دانشجویی در خارج از کشور و همچنین ظهور پدیده نسبتاً نوظهور حضور شبه نظامیان مخالف ایرانی در اردوگاه های آموزشی چریکی در سوریه، لبنان و لیبی را نیز افزود. در این سال اعزام گسترده نیروهای نظامی ایران به منطقه بحرانی زده طغیان برای مقابله برابر شورشیان چپ گرای آن ناحیه و دفاع از دولت عمان همچنان ادامه یافت.

گزارش سالانه ۱۹۷۲

سفارت بریتانیا در تهران با پیروی از سنت همه ساله خود در آغاز سال ۱۹۷۲ نیز روزشمار و گزارش تحلیلی مبسوطی را در مورد ایران در سال گذشته (۱۹۷۲) منتشر کرد. در این گزارش که نوشته پیتر رمزباتوم سفیر کبیر وقت بریتانیا در تهران خطاب به بخش شرقی وزارت خارجه انگلیس و به تاریخ ۲۲ دسامبر ۱۹۷۲ (اول دی ۱۳۵۰) است موضوعات مختلفی از قبیل جنبه های مثبت و منفی در روابط دوجانبه، تداوم ناآرامی ها و مخالفت های سیاسی و نظامی، نیروهای مسلح و قراردادهای خارجی نظامی، شرایط اقتصادی ایران و تداوم مذاکرات ایران با کنسرسیوم بین المللی نفت از مهمترین موضوعات مطرح شده در این گزارش است.

پیتر رمزباتوم سفیر کبیر بریتانیا گزارش محرمانه سالانه مربوط به ۱۹۷۲ خود در مورد ایران را با این عبارت پرمعنا و بسیار نامل برانگیز آغاز می کند: «یک سال موفق دیگر برای شاه و خوشبختانه برای منافع بریتانیا در ایران.» با این همه در همین گزارش تاکید شده که در مجموع سال ۱۹۷۱ با توجه به برگزاری جشن های دو هزار و پانصد ساله، اعزام نیروهای نظامی ایران به جزایر تنب بزرگ، تنب کوچک و ابوموسی، نسبت به سال ۱۹۷۲ دارای موفقیت بیشتری برای شخص شاه بود. در بخش دیگری از این گزارش محرمانه در مورد فعالیت های مخالفان رژیم آمده است: «کسانی که بیشتر اخبار در مورد آنان بود مخالفان و یا چریک ها بودند. فعالیت های مخالفان به خصوص در زمینه بمب گذاری مشخص تر و با تاثیرگذاری آشکارتر از سال ۱۹۷۱ بود و اوج شدت در زمان دیدار پرزیدنت نیکسون [از تهران] بود.» با این حال رمزباتوم معتقد است که ناآرامی های دانشجویی در سال ۱۹۷۲ تا حد زیادی کاهش یافته و اوضاع دانشگاه ها از سال قبل از آن آرامتر بوده است. این گزارش همچنین نشان می دهد که به رغم افزایش اقتدار داخلی و شهرت بین المللی محمدرضا شاه، وی عمیقاً نسبت به انتقادات گسترده مطرح شده در گزارش های رادیویی، تلویزیونی و مطبوعاتی رسانه های خبری و سازمان های حقوق بشری اروپایی نسبت به اوضاع ایران ناراضی و خشمگین بود. به گفته سفیر بریتانیا این انتقادات و حملات رسانه ای به ویژه پس از فیلم برداری و گزارش علنی دادگاه مهدی رضایی یکی از متهمان سیاسی و افشاگری های وی در مورد ابعاد گسترده سرکوب و شکنجه در ایران که برای اولین بار در دادگاهی علنی و با حضور خبرنگاران مطرح می شد به اوج خود رسیده بود. در این زمان به اعتقاد رمزباتوم شاه همچنان بر سر یک دو راهی سرنوشت ساز برای ایجاد رقابت های سیاسی و حزبی میان دو حزب ایران نوین و مردم از یک سو و حفظ و کنترل قدرت در دست خودش از سوی دیگر بود: «به رغم شکست کامل حزب ساختگی اپوزیسیون کنونی [حزب مردم] در انتخابات شهر و روستا در ماه اکتبر، شاه

همچنان برای ایجاد يك نظام معتبر دو حزبي پارلماني مصمم است ... ولي وي با يك تنگناي واقعي مواجه است. تا زماني كه او به غلط تامامي قدرت و همه دستاوردهاي دولتش را به شكلي اغراق آميز به خودش اختصاص و نسبت داده و در نقش يك داناي كل ظاهر شود نمي تواند به سادگي اعتراضات گسترده اي را كه حق طبيعي يك حزب اپوزيسيون سالم است تحمل كند.»

مسئله افزايش حس خودكامگي و عميق تر شدن رفتار و فرهنگ تك صديبي شاه امري بود كه در قسمت هاي مختلف اين گزارش و ديگر يادداشت هاي مربوط به سال هاي آغازين دهه هفتاد ميلادي تكرار شده است. در بخش ديگري از همين گزارش سالانه سفير بریتانيا تاكيد كرده است: «سرسپردگي اعضاي دولت و نيروهاي مسلح و حقيقتاً مطبوعات به موقعيت اقتدارگرايانه شاه در طول سال [۱۹۷۲] ادامه داشت. گفت وگوهاي او با وزرايش و ديگر مقامات عالي رتبه به يك تك گويي (مونولوگ) تبديل شده است.» در بخش ديگري از اين گزارش با اشاره به تغييرات عمده در سطح فرماندهي نيروي دريايي و زميني به تصميم و فرمان شاه ذكر شده است: «در وفاداري هيچ يك از اين افراد شكلي نبوده است. اقدام شاه در بركناري اين عده بدون شك از جهتي يادآوري به حانشينان آنها است كه انتصاب آنان منحصرأ به شاه مربوط بوده و تداوم شغل آنان نيز بستگي به لطف وي دارد.»

به نوشته رمزياتوم، اعتماد به نفس شاه از استحكام قدرت داخلي خود موجب توجه بيشتري وي به تحولات منطقه اي و خارجي شده بود. از يك سو وي نگران نفوذ بلوك شرق در خاورميانه بود و از سوي ديگر در اندیشه قطعي كردن مسئله جزاير سه گانه با امارات متحده عربي بود. بر همين اساس بود كه عطش سيري ناپذير حكومت پهلوي دوم در خريدهاي تسليحاتي و بالا بردن توان رزمي ايران در آن سال نيز همچنان ادامه داشت. به گفته سفير كبير بریتانيا: «در بيشتري اين مشكلات و به خصوص در مسئله خليج فارس، شاه و وزير خارجه اش ارتباط نزديك خود را با ما حفظ كرده و ظاهراً از راهنمايي هاي ما استقبال مي كردند. ... وقتي كه مسئله جزاير حل و فصل شد روابط ايران و انگليس نيز به سرعت بهبود يافت.»

سفير بریتانيا با آن كه در گزارش خود تاكيد مي كند كه روابط دفاعي و تسليحاتي ايران با كشور متبوع وي همچنان حسنه و گسترده است، ولي بر اين واقعيت تاكيد دارد كه: «ما به هيچ وجه جاي آمريكايي ها را به عنوان متحد اصلي و تامين كننده اصلي تجهيزات نظامي ايران نگرفته ايم و آمريكايي ها نيز همه تلاش خود را به كار مي گيرند كه اين مسئله هرگز اتفاق نيافتد.»

مخالفتان رژيم پهلوي

سفارت انگليس در تهران از ابتداي سال ۱۹۷۲ براي نخستين بار حدود ۹ سال پس از رخدادهاي خرداد ۱۳۴۲ (ژوئن ۱۹۶۲) به اهميت مبارزات مذهبي پي برده بود. در آن سال طي گزارش محرمانه مورخ ۱۷ ژوئن ۱۹۷۲ خود كه به مناسبت ناآرامي هاي مختلف به مناسبت سالگرد واقعه ۱۵ خرداد نوشت بر مسئله رشد جنبش مذهبي در ميان طبقات جوان تحصيل كرده و نوگرا تاكيد كرد. از سوي ديگر دستگيري، اعترافات تلويزيوني و ابراز ندامت كورش لاشايي يكي از سران حركت هاي چپ دانشجويي مخفي در سال ۱۹۷۲ و به دنبال آن سخنان تحقيرآميز محمدرضا شاه در مورد مخالفتانش موجب شد تا بار ديگر مسئله جناح هاي مختلف مخالف رژيم به يكي از محورهاي گزارش هاي سفارت انگليس در تهران تبديل شود.

شاه در يكي از سخنان خود نهضت روحانيان ايران و آيت الله خميني رهبر تبعيدي آن را داراي ديدگاه هاي چپ گرايانه عنوان كرده بود. سفارت بریتانيا كه رشد مخالفت هاي فكري و سياسي با حكومت پهلوي را آشكارا نه تنها خطري براي حكومت پهلوي كه براي منافع خود در تهران قلمداد مي كرد اين رویدادها را با دقتي خاص پيگيري مي نمود. هيوا براتنات دبیر اول وقت سفارت بریتانيا در تهران در گزارش سري مورخ ۴ ژانويه (۱۴ دي) خود به لندن نوشت: «ما فكر مي كنيم كه شاه خود را با طرح مسئله نفوذ ماركسيسم در ميان ملايان فریب مي دهد. ... با اين حال ما معتقديم كه يك نهضت راديكال احيايي اسلامي، اگر چه نه چندان بزرگ، فعاليت دارد.» در سال ۱۹۷۳ سفارت بریتانيا براي نخستين بار البته به شكلي ناقص و نادرست متوجه پديده جديدي به نام علي شريعتي و حسينييه ارشاد مي شود. رمزياتوم در گزارشي به تاريخ اول مارس همان سال مي نويسد: «ما اخيراً اطلاعاتي را در مورد يك حادثه در اواخر سال گذشته دريافت كرده ايم. شريعتي يك ملاي جوان (!) كه پدرش از هواداران ارشد جبهه ملي بوده و خود داراي ديدگاه هايي چپ گرايانه است از ايراد خطاب به در يك سالن موعظه كه براي تجمع مخالفتان ساخته شده ممنوع شده است. عده زيادي نيز به عنوان اعتراض در بيرون از اين سالن تجمع كرده بودند و تعدادي از آنان نيز دستگير شدند. ... براي لندن ممكن است درك اين مطلب سخت باشد كه چرا چنين حوادث كوچكي در رویدادهاي سياسي ايران تاثير دارد. من فكر مي كنم جواب اين است كه اسلام، دست كم از نظر تئوري، يك دين اساساً دموكراتيک بوده و منادي توزيع عادلانه ثروت و فرصت است. ايران در حال حاضر به طرز چشمگيري فاقد هر دو اين مسائلي است و يك ملا با اعتقاد راسخي كه آماده فدا كردن جان خود است مي تواند بهتر از هر فرد ماركسيستي از

احساس سرخوردگی طبقات فرودست نسبت به شیوه زندگی لوکس و غیر مذهبی طبقه نخبه حاکم و نبود آزادی اندیشه بهره برداری کند.»

مشکلات شهری در ایران

تغییر ساختارهای اجتماعی و اقتصادی در ایران اوایل دهه هفتاد موجب دگرگونی هایی در وضعیت ساختاری شهرنشینی در ایران شد. سفیر بریتانیا در تهران طی گزارشی تحلیلی مبتنی بر دیدگاه های دونالد مکینسون دبیر اول سفارت بریتانیا در تهران به تاریخ ۱۱ ژوئن ۱۹۷۳ به بررسی این مسئله پرداخت. در این گزارش با اشاره به موفقیت های شاه تأکید شده که بخش عمده ای از مردم این کشور توسط حکومت شاه نادیده گرفته شده، تا جایی که کمتر ماهی را می توان در این کشور بدون بروز يك حادثه سیاسی سپری ساخت.

در بخشی دیگر از این گزارش بر «نبود ارتباط میان شاه و مردم و همچنین فقدان يك احساس ملی که متضمن اهداف ملی باشد» تأکید شده است. به نوشته این گزارش ضعیف بودن وضعیت خدمات بهداشتی و پزشکی در مناطق شهری ایران یکی از عوامل اصلی نارضایتی مردم از حکومت به شمار می آید. در این گزارش همچنین عدم کارآمدی احزاب سیاسی دولتی در جذب نظر و آرای مردم در شهرها و روستاها مورد توجه قرار گرفته است. نکته قابل توجه در این گزارش تأکید رمزباتوم بر این مسئله است که توجه به موفقیت های مختلف سال های اخیر رژیم شاه به هیچ وجه به معنای ثبات سیاست داخلی و خارجی وی و حکومتش نیست و ناظران مسایل ایران نباید نقاط ضعف این حکومت را نادیده انگارند.

برکناری قائم مقام وزارت خارجه ایران

چنان که گفته شد، جنگ ۱۹۷۳ میان اعراب و اسرائیل از جهات مختلفی به صورت مستقیم و یا غیر مستقیم بر مسایل داخلی ایران نیز تأثیر گذاشت. یکی از مهمترین تبعات این ماجرا برکناری احمد میرفندرسکی قائم مقام وقت وزیر امور خارجه ایران به دلیل افشای قرار پنهانی با دولت های عربی درگیر جنگ برای استفاده از حریم هوایی ایران در جنگ با اسرائیل بود. میرفندرسکی که در آن زمان یکی از پرسابقه ترین دیپلمات های ایرانی بود که به گفته سفیر بریتانیا نسبت به عباسعلی خلعتبری وزیر خود ارشدیت داشت قرار بود به زودی به عنوان سفیر کبیر ایران راهی لندن شود. شدت ناراحتی شاه از نافرمانی و خودرایی میرفندرسکی به حدی بود که ضمن دستور برکناری وی اساساً سمت قائم مقامی برای همیشه در دوره پهلوی از نظام اداری ایران حذف شد. رمزباتوم در گزارش محرمانه ۱۹ اکتبر خود در این باره به لندن نوشت: «این يك نمونه از قساوت شرقی که من از آن می ترسم و یکی از خصوصیات ویژه شاه است. او این هنر را در برکناری سریع و بیشتر در مورد فرماندهان ارشد نظامی و انتظامی خود تجربه کرده و به کار می گیرد. این بدان جهت است که وی مطمئن شود وفاداری آنان از طریق وحشت است.» با این حال بر اساس گزارش سری اول نوامبر هیو آربانتات از سفارت بریتانیا در تهران، موضع بی طرفانه ایران در جنگ اعراب و اسرائیل عملاً به بسیاری از تنش های میان ایران و کشورهای عربی خاتمه داد و موضع منطقه ای ایران را تا حد چشمگیری تقویت کرد.

دنباله مطلب را هفته آینده پی بگیرید